

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců Mgr. Jany Brothánkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **I. N.**, zastoupená JUDr. Kristinou Palkoskovou, advokátkou, se sídlem Pražská 176, Měretice u Klášterce nad Ohří, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 5. 2015, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 3. 2016, č. j. 42 Ad 14/2015 - 51,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna ustanovené zástupkyně JUDr. Kristiny Palkoskové **s e u r č u j e** částkou 3.146 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) brojí proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) ze dne 21. 3. 2016, č. j. 42 Ad 14/2015 - 51 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 7. 5. 2015, č. j. X1 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím byly zamítnuty námitky proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 3. 2015, č. j. X („prvostupňové rozhodnutí“), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná rozhodla tak, že žalobkyni zamítla žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu na invalidní důchod

pro invaliditu třetího stupně, a konstatovala, že žalobkyni dále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

Žalovaná se při vydání **napadeného rozhodnutí** řídila odborným lékařským posudkem, který v případě žalobkyně stanovil míru poklesu její pracovní schopnosti o 50 %, a to v souladu s předchozím posudkem Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově a České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem. Žalovaná posudky Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově a České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem považovala za objektivní posouzení a zjištění zdravotního stavu žalobkyně.

V **žalobě** proti napadenému rozhodnutí a v jejím doplnění žalobkyně uvedla, že dne 15. 5. 2013 jí byla Okresní správou sociálního zabezpečení v Chomutově změněna výše invalidního důchodu z důvodu zlepšení zdravotního stavu na invaliditu druhého stupně. Zdravotní stav žalobkyně se však od té doby zhoršoval a byla nutná i hospitalizace žalobkyně a to konkrétně v září 2014 a lednu 2015. Žalobkyně uvedla, že došlo k nesprávnému a neúplnému posouzení jejího zdravotního stavu Okresní správou sociálního zabezpečení v Chomutově rozhodnutím ze dne 5. 3. 2015 na základě posudku ze dne 25. 2. 2015 i Českou správou sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem rozhodnutím ze dne 7. 5. 2015 na základě posudku ze dne 29. 4. 2015, kdy žalobkyně žádala o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Dle zdravotních posudků Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově a České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem činil pokles pracovní neschopnosti žalobkyně 50 %. Žalobkyně s poklesem pracovní neschopnosti ve výši 50 % nesouhlasila a v souvislosti s tím žádala o přezkum svého zdravotního stavu lékařem z oboru psychiatrie pro přiznání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně.

Krajský soud v **napadeném rozsudku** uvedl, že z obsahu předloženého správního spisu zjistil, že dne 25. 2. 2015 byl posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově, MUDr. F. I., vypracován posudek o invaliditě žalobkyně, jehož závěrem bylo zařazení zdravotního postižení jmenované do kapitoly V., položky 3 písm. d) přílohy k vyhl. č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50-60 %, s tím, že u žalobkyně stanovil pokles pracovní schopnosti v míře 50 %. Na základě tohoto posudku vydala Okresní správa sociálního zabezpečení dne 5. 3. 2015 rozhodnutí, jímž žalobkyni zamítla žádost o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu pro invaliditu třetího stupně a konstatovala, že žalobkyni dále náleží invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně. Po námitkách žalobkyně proti rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení, ve kterých žalobkyně uvedla, že rozhodnutí Okresní správy sociálního zabezpečení bylo vydáno na základě nesprávného a neúplného posouzení jejího zdravotního stavu, nechala žalovaná dne 29. 4. 2015 prostřednictvím lékařky MUDr. D. H. vypracovat další posudek o invaliditě, dle jehož závěrů je v případě žalobkyně rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zdravotní postižení uvedené v kapitole V., položce 3, písm. d) přílohy k vyhláše č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti o 50 %, kdy se míra poklesu pracovní schopnosti nemění. Žalobkyně byla uznána invalidní invaliditou druhého stupně, ve kterém byla zařazena již od 15. 5. 2013. Na základě posudku ze dne 29. 4. 2015 vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí, jímž námitky žalobkyně zamítla a

pokračování

rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. V rámci předmětného soudního řízení si krajský soud v intencích § 52 odst. 1 v návaznosti na § 77 s.ř.s. vyžádal odborný posudek od Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „Komise“ nebo „posudková komise se sídlem v Ústí nad Labem“), která nově posoudila celkový stav žalobkyně a také posoudila pokles její pracovní schopnosti. Posudek byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů a vyšetření ze dne 11. 11. 2015. Žalobkyně byla jednání komise přítomna. Přímou při jednání komise byla rovněž vyšetřena odbornou lékařkou z oboru psychiatrie prim. MUDr. Z. S. Z posudkové dokumentace pro krajský soud vyplynulo, že Komise při posuzování vycházela ze spisu Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově a České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem, zdravotní dokumentace obvodního lékaře žalobkyně, MUDr. F., propouštěcích zpráv z Nemocnice Ostrov, psychiatrie, ze dne 22. 8. 2014, 3. 9. 2014 a 22. 1. 2015, psychiatrického nálezu MUDr. F. A. ze dne 5. 6. 2015 a z vyšetření žalobkyně při jednání posudkové komise odbornou lékařkou z oboru psychiatrie MUDr. S. dne 11. 11. 2015.

Komise zjistila, že žalobkyně trpí schizoafektivní poruchou, aktuálně bez akutních psychotických projevů. Posudková komise se neztotožnila s posudkovými závěry lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení MUDr. I. a lékařky České správy sociálního zabezpečení MUDr. H., kteří shodně žalobkyni zařadili pod kapitolu V., položku 3, písm. d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50 - 60 %, pod kterou je uvedena schizofrenie, schizofrenní poruchy a poruchy s bludy, tedy z funkčního hlediska těžké postižení, kdy jsou častější ataky, mezi atakami přetrvává závažná reziduální symptomatika a výkon některých denních aktivit bývá podstatně narušen. Posudková komise ve zdravotním stavu žalobkyně tyto neprokázala, a proto považovala zařazení žalobkyně do kapitoly V., položky 3, písm. d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50 - 60 % za nadhodnocené. K datu vydání napadeného rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení se dle posudkové komise u žalobkyně jednalo o schizoafektivní poruchu smíšeného typu, bez častých atak. Žalobkyně byla shledána stabilizovanou bez psychotické symptomatologie, bez závažné negativní reziduální symptomatiky, bez poruchy intelektu a bez podstatného narušení denních aktivit. Míra poklesu pracovní neschopnosti byla posudkovou komisí u žalobkyně stanovena dle kapitoly V., položky 3, písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve výši 45 %, tj. v horní hranici rozmezí, dále zvýšené podle § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o 5 % pro celoživotně vykonávanou dělnickou profesi. Celková míra poklesu pracovní neschopnosti tak u žalobkyně činila 50 %. Žalobkyně byla dle komise schopna vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na fyzické a duševní schopnosti a invalidita u ní dosahuje toliko druhého stupně.

Soud uvedl, že se s posudkovými závěry Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ústí nad Labem ztotožnil, když za daného stavu věci neshledal potřebu, aby bylo provedeno další dokazování v podobě vypracování dalšího revizního posudku jinou posudkovou komisí, případně v podobě znaleckého zkoumání zdravotního stavu žalobkyně. Dodal, že závěr soudu o tom, že v daném případě již nebylo zapotřebí provádět nějaké další dokazování, přitom koresponduje ustálené judikatuře správních soudů včetně Nejvyššího správního soudu (viz např. jeho rozsudky ze dne 25. 6. 2003, č. j. 2 Ads 9/2003 - 50, nebo ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 Ads

143/2008 - 92, všechny dostupné na www.nssoud.cz. Přestože Posudková komise dospěla k odlišnému závěru oproti žalované i prvostupňovému orgánu ohledně klasifikace postižení žalobkyně, je ze závěru komise ohledně míry invalidity žalobkyně patrné, že odlišný závěr neměl vliv na stanovení míry invalidity žalobkyně. S ohledem na vše, co bylo uvedeno shora, proto krajský soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a podle § 78 odst. 7 s.ř.s. ji zamítl.

V **kasační stížnosti** a jejím doplnění stěžovatelka uvedla, že zásadně nesouhlasí se závěry uvedenými v napadeném rozsudku. Má dlouhodobé zdravotní problémy, kdy byla hospitalizována již v roce 2001 v Psychiatrické léčebně v Dobřanech s tím, že jí byla diagnostikována akutní schizofrenní psychotická porucha s vývojem do diagnózy paranoidní schizofrenie. Medikována byla během hospitalizace i po hospitalizaci. Na psychiatrii byla hospitalizována i v r. 2006. Dále byla opakovaně dvakrát hospitalizována na psychiatrickém odd. nemocnice Ostrov v r. 2014, a rovněž i v r. 2015, kdy byla dne 25. 1. 2015 propuštěna s diagnózou schizoafektivní poruchy-smíšený typ F 252 a jiné specifické poruchy osobnosti F 608. Po obdržení napadeného rozsudku, podání kasační stížnosti a ustanovení zástupkyně stěžovatelky pro řízení o kasační stížnosti byla stěžovatelka opět hospitalizována na psychiatrickém oddělení nemocnice Ostrov s diagnózou schizoafektivní porucha-depresivní typ-těžká forma. Stěžovatelka tak byla na psychiatrii hospitalizována celkem šestkrát, v poslední době častěji. Hospitalizace a diagnostiku stěžovatelka doložila kopiemi lékařských zpráv. Dále shrnula, že léčba trvá od r. 2001, přičemž v letech 2001 až 2003 byla v plném invalidním důchodu. Stěžovatelka se závěrem domnívá, že se nelze ztotožnit se závěry posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově MUDr. F. I. a závěry lékařky MUDr. D. H., kteří nesprávně a neúplně posoudili její zdravotní stav, kdy nesprávně stanovili míru poklesu její pracovní schopnosti. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k novému projednání a rozhodnutí.

Žalovaná se ve vyjádření ke kasační stížnosti s napadeným rozsudkem ztotožnila. Poukázala na to, že rozsudek vychází z posudku PK MPSV, který byl pořízen během daného soudního přezkumného řízení, zdravotní stav stěžovatelky jím byl objektivně zjištěn a posouzen, posudek je úplný, přesvědčivý a dostatečně zdůvodněný. Subjektivní úvahy stěžovatelky a její vlastní přesvědčení nejsou důvodem pro zvýšení stupně invalidity. S ohledem na uvedené žalovaná navrhla kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které ve znění platném a účinném po 31. 12. 2009 upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu

pokračování

druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován.

Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle právní úpravy platné a účinné po 31. 12. 2009 platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek PK MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí v dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011 – 43, a ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20; všechna zde citovaná judikatura dostupná na www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud ze správního i soudního spisu ověřil, že zjištění krajského soudu ze správního spisu (viz výše v rekapitulaci průběhu předchozího řízení), o která krajský soud opíral svůj postup při přezkoumání napadeného rozhodnutí, a stejně tak i závěr o potřebě zpracování dalšího posudku PK MPSV v Ústí nad Labem, zcela odpovídaly skutečnostem obsaženým v uvedených spisech.

Stěžovatelka v kasační stížnosti zejména namítá, že se nelze ztotožnit se závěry posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově MUDr. F. I. a závěry lékařky MUDr. D. H., kteří nesprávně a neúplně posoudili její zdravotní stav, kdy nesprávně stanovili míru poklesu její pracovní schopnosti. Nejvyšší správní soud však již výše rekapituloval, že krajský soud se v rámci vlastního přezkumného řízení se závěry těchto lékařů o posouzení zdravotního stavu stěžovatelky nespokojil, a protože nemá odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity především závisí, vyžádal si v rámci předmětného soudního řízení v intencích § 52 odst. 1 v návaznosti na § 77 s.ř.s. odborný posudek od Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, která je v těchto věcech dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, k posouzení zdravotního stavu povolána. Tato komise, se sídlem v Ústí nad Labem, nově posoudila celkový zdravotní stav žalobkyně a také posoudila pokles její pracovní schopnosti.

Obdobně bylo také již výše uvedeno, že krajským soudem vyžádaný posudek PK MPSV byl vypracován po studiu a zhodnocení zdravotního stavu žalobkyně na základě předložené lékařské dokumentace a odborných lékařských nálezů a vyšetření ze dne 11. 11. 2015. Žalobkyně byla jednání komise přítomna. Přímou při jednání komise byla rovněž vyšetřena odbornou lékařkou z oboru psychiatrie prim. MUDr. Z. S. Z posudkové dokumentace je zřejmé, že Komise při posuzování vycházela ze spisu Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově a České správy sociálního zabezpečení v Ústí nad Labem, zdravotní dokumentace obvodního lékaře žalobkyně, MUDr. F., propouštěcích zpráv z Nemocnice Ostrov, psychiatrie, ze dne 22. 8. 2014, 3. 9. 2014 a 22. 1. 2015, psychiatrického nálezu MUDr. F. A. ze dne 5. 6. 2015 a vyšetření žalobkyně při jednání posudkové komise odbornou lékařkou z oboru psychiatrie, MUDr. S., dne 11. 11. 2015. Posudková komise se s posudkovými závěry lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení MUDr. I. a lékařky České správy sociálního zabezpečení MUDr. H. neztotožnila, a jejich zařazení žalobkyně do kapitoly V., položky 3, písm. d) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 50 - 60 %, považovala za nadhodnocené. K datu vydání napadeného rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení se dle posudkové komise u žalobkyně jednalo o schizoafektivní poruchu smíšeného typu, bez častých atak. Žalobkyně byla shledána stabilizovanou bez psychotické symptomatologie, bez závažné negativní reziduální symptomatiky, bez poruchy intelektu a bez podstatného narušení denních aktivit. Míra poklesu pracovní neschopnosti byla posudkovou komisí u žalobkyně stanovena dle kapitoly V., položce 3, písm. c) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve výši 45 %, tj. v horní hranici rozmezí, zvýšené podle ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o 5 % pro celoživotně vykonávanou dělnickou profesi. Celková míra poklesu pracovní neschopnosti tak u žalobkyně činila 50 %.

Krajský soud v napadeném rozsudku ze závěrů posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Chomutově MUDr. F. I., a ani ze závěrů lékařky MUDr. D. H., tedy nevycházel, nýbrž vycházel ze závěrů posudku PK MPSV v Ústí nad Labem, který si sám nechal zpracovat přímo pro předmětné přezkumné řízení. A tyto závěry stěžovatelka výslovně nikterak nerozporuje. Napadený rozsudek jako takový tak stěžovatelka fakticky nenapadá, napadá závěry lékařských zpráv, které však pro napadený rozsudek nebyly rozhodné.

Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost jako nedůvodnou a zamítl ji. Neshledal vadu řízení, která by spočívala v neúplném nebo nesprávném posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti stěžovatelky, popř. v nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, pro kterou by musel napadený rozsudek zrušit. Nejvyšší správní soud dodává, že zdravotní stav se vždy hodnotí k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí. Pokud v době po vydání rozhodnutí žalované došlo ke zhoršení stěžovatelčina zdravotního stavu (stěžovatelka uvádí, že po vydání napadeného rozsudku byla znovu hospitalizována), může stěžovatelka svůj nárok na zvýšení stupně invalidity příp. uplatnit jen nově podanou žádostí.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo

pokračování

na náhradu nákladů řízení, které jí vznikly. Žalovanému správnímu orgánu náhradu nákladů řízení v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. přiznat nelze.

Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovatele zástupcem advokátku a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. pak v takovém případě platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, náleží ustanovenému zástupci stěžovatele odměna za dva úkony právní služby [příprava zastoupení a písemné podání ve věci samé podle § 11 odst. 3 ve spojení s odst. 1 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] ve výši 1.000 Kč dle § 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu. Podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu jí přísluší také náhrada hotových výdajů v paušální částce 300 Kč za každý úkon, tedy celkem 2.600 Kč. Protože je ustanovená zástupkyně plátekyní daně z přidané hodnoty, částka se tedy zvyšuje o sazbu DPH ve výši 21 % na konečných 3.146 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2016

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu